

**Asia C-94/20**

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen  
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

**Jättämispäivä:**

25.2.2020

**Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:**

Landesgericht Linz (Itävalta)

**Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

6.2.2020

**Kantaja ja valituksen vastapuoli:**

KV

**Vastaaja ja valittaja**

Land Oberösterreich

---

**Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian kohde**

Asumistukea koskeva sosiaalietuuden myöntäminen pitkään oleskelleille kolmannen maan kansalaisille vasta saksan kielen perustaitojen todistamisen jälkeen – Yhdenmukaisuus unionin oikeuden kanssa – Rotuun tai etniseen alkuperään perustuva syrjintä

**Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta**

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

**Ennakkoratkaisukysymykset**

- 1) Onko direktiivin 2003/109/EY 11 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä asuntorakentamisen tukemisesta annetun Ylä-Itävallan lain (oberösterreichisches Bauförderungsgesetz, jäljempänä ööWFG) 6 §:n 9 ja 11 momentin kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan unionin kansalaisille, ETA-valtion kansalaisille ja heidän direktiivissä 2004/38/EY

tarkoitetuille perheenjäsenilleen voidaan myöntää sosiaalietuutena asumistukea ilman kielitaidon todistamista mutta direktiivissä 2003/109/EY tarkoitetuilta pitkään oleskelleilta kolmansien maiden kansalaisilta vaaditaan saksan kielen perustaidot, jotka on todistettava tietyllä tavalla, kun tällä asumistuella on tarkoitus vähentää asumiskustannuksista johtuvia kohtuuttomia rasitteita ja kun vähimmäistoimeentulo (asumistarpeet mukaan lukien) on tarkoitus turvata myös toisella sosiaalietuudella (vähimmäisturvasta annetun Ylä-Itävallan lain (oberösterreichisches Mindestsicherungsgesetz) mukainen tarveharkintainen vähimmäisturva), joka myönnetään sosiaalisessa ahdingossa oleville henkilöille?

- 2) Onko direktiivin 2000/43/EY 2 artiklassa säädettyä rotuun tai etniseen alkuperään perustuvan välittömän tai välillisen syrjinnän kieltoa tulkittava siten, että se on esteenä oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momentin kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan unionin kansalaisille, ETA-valtion kansalaisille ja heidän direktiivissä 2004/38/EY tarkoitetuille perheenjäsenilleen voidaan myöntää sosiaalietuus (oöWFG:n mukainen asumistuki) ilman kielitaidon todistamista mutta kolmansien maiden kansalaisilta (direktiivissä 2003/109/EY tarkoitettut pitkään oleskelleet kolmansien maiden kansalaiset mukaan lukien) vaaditaan saksan kielen perustaidot, jotka on todistettava tietyllä tavalla?
- 3) Mikäli toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa vahvistettua etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kieltoa tulkittava siten, että se on esteenä oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momentin kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan unionin kansalaisille, ETA-valtion kansalaisille ja heidän direktiivissä 2004/38/EY tarkoitetuille perheenjäsenilleen voidaan myöntää sosiaalietuus (oöWFG:n mukainen asumistuki) ilman kielitaidon todistamista mutta kolmansien maiden kansalaisilta (direktiivissä 2003/109/EY tarkoitettut pitkään oleskelleet kolmansien maiden kansalaiset mukaan lukien) vaaditaan saksan kielen perustaidot, jotka on todistettava tietyllä tavalla?

### **Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan**

Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY

Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annettu neuvoston direktiivi 2003/109/EY, erityisesti sen 11 artikla

Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29.6.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/43/EY, erityisesti sen 1–3 artikla

Euroopan unionin perusoikeuskirja (jäljempänä perusoikeuskirja), erityisesti sen 21, 34, 51 ja 52 artikla

### **Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan**

Asuntorakentamisen tukemisesta annettu Ylä-Itävallan laki (oberösterreichisches Wohnbauförderungsgesetz, jäljempänä ööWFG), erityisesti sen 6 §:n 9 ja 11 momentti sekä 23 ja 24 §

Syrjintäkiellosta annettu Ylä-Itävallan laki (oberösterreichisches Antidiskriminierungsgesetz, jäljempänä ööADG), 1–4 ja 8 §

Asumistuesta annettu Ylä-Itävallan asetus (Oberösterreichische Wohnbeihilfen-Verordnung), erityisesti sen 2–4 §

Vähimmäisturvasta annettu Ylä-Itävallan laki (oberösterreichisches Mindestsicherungsgesetz, jäljempänä ööBMSG), erityisesti sen 1, 4, 5, 6, 7, 8 ja 13 §

### **Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä**

- 1 Vuonna 1981 syntynyt kantaja on Turkin kansalainen, joka on asunut Itävallassa vuodesta 1997 lähtien. Hän on direktiivissä 2003/109 tarkoitettu ”pitkään oleskellut kolmannen maan kansalainen”. Hän asuu yhdessä vaimonsa ja kolmen lapsensa kanssa Ylä-Itävallan osavaltiossa, ja hän sai vuoden 2017 loppuun asti ööWFG:n mukaista asumistukea. ÖöWFG:n 6 §:n 9 momentin 3 kohdassa ja 11 momentissa on edellytetty 1.1.2018 lähtien, että asumistukea saavien kolmansien maiden kansalaisten – toisin kuin unionin kansalaisten, ETA-valtion kansalaisten ja heidän direktiivissä 2004/38/EY tarkoitettujen perheenjäsentensä – on todistettava, että heillä on tietyt saksan kielen perustaidot. Kantaja hallitsee vaaditun tasoisen saksan kielen, mutta hänellä ei ole siitä laissa säädettyä muodollista todistusta, minkä vuoksi hänen asumistukihakemuksensa hylättiin. Hän täyttää kaikki muut edellytykset ja saisi asumistukea, jos hän olisi ETA:n kansalainen.
- 2 Kantaja vaatii Land Oberösterreichilta vahingonkorvausta, joka vastaa asumistuen menetystä vuoden 2018 tammikuun ja marraskuun väliseltä ajanjaksolta eli 281,54 euroa kuukaudessa, sekä 1 000 euroa korvausta aineettomasta vahingosta. Hän vetoaa vaatimuksensa tueksi ööADG:n 8 §:ään.

- 3 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi kantajan vaatimukset täysimääräisesti. Land Oberösterreich valitti tästä päätöksestä ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.
- 4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asumistuki on direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu perusetuus. Se totesi myös, että saksan kielen taidon todistamista koskeva vaatimus on epäasiallinen ja että sillä syrjitään kantajaa hänen ”etnisen taustansa” perusteella.

### **Pääasian asianosaisten tärkeimmät perustelut**

- 5 Kantaja väitti, että oöWFG:n 6 §:n 9 momentin 3 kohta ja 11 momentti asettavat hänet epäedulliseen asemaan hänen etnisen taustansa vuoksi ilman, että se on puolueettomasti perusteltavissa. Lisäksi kantaja totesi, että asumistuki on direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu perusetuus.
- 6 Land Oberösterreich katsoi, ettei kyse ole etniseen taustaan perustuvasta erilaisesta kohtelusta, että saksan kielen taitoa koskeva vaatimus on puolueettomasti perusteltavissa ja että asumistuki ei ole direktiivissä 2003/109/EY tarkoitettu perusetuus.

### **Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista**

#### ***Ennakkoratkaisukysymysten keskinäinen suhde***

- 7 Kysymyksiin 1 ja 2 on vastattava toisistaan riippumattomasti. Jos asumistukea on pidettävä direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuna perusetuutena, se on myönnettävä kantajalle unionin oikeuden mukaan jo tästä syystä riippumatta siitä, onko kantajaa syrjitty vai ei. Kantaja vaatii kuitenkin menetetyn asumistuen lisäksi korvausta aineettomasta vahingosta etniseen taustaansa perustuvan syrjinnän vuoksi.
- 8 Jos asumistukea ei pidetä direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuna perusetuutena, on kuitenkin mahdollista, että oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momenttiin sisältyvä säännös merkitsee direktiivissä 2000/43 kiellettyä syrjintää tai että se on perusoikeuskirjan vastainen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen lähtökohtana on, että kun Land Oberösterreich turvautuu direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa säädettyyn poikkeukseen, sen on tällaisen säännöksen täytäntöönpanon yhteydessä noudatettava muita unionin säädöksiä, kuten direktiiviä 2000/43 ja perusoikeuskirjaa, ja pidättäydyttävä soveltamasta syrjiviä kriteerejä. Direktiivin 2003/109 johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan nimenomaisesti, että jäsenvaltioiden olisi pantava direktiivi täytäntöön muun muassa rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin tai kieleen katsomatta. Siksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momentin mahdollista

direktiivin 2000/43 tai perusoikeuskirjan vastaisuutta olisi tutkittava myös direktiivin 2003/109 11 artiklasta riippumatta.

- 9 Siltä osin kuin kyse on direktiivin 2000/43 ja perusoikeuskirjan välisestä suhteesta, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen lähtökohtana on, että unionin tuomioistuin arvioi direktiivin 2000/43 soveltamisalaan kuuluvaa syrjintää ensisijaisesti kyseisen direktiivin perusteella ja tukeutuu perusoikeuskirjaan vain, jos se toteaa, että pääasiassa kyseessä olevat tosiseikat eivät kuulu sellaisen johdetun oikeuden toimen soveltamisalaan, jolla konkretisoidaan perusoikeuskirjan syrjintäkiellot (ks. esim. tuomio C-555/07, Küçükdeveci).
- 10 Tässä oikeudenkäynnissä on ajateltavissa, ettei direktiiviä 2000/43 sovelleta erityisesti sen 3 artiklan 2 kohdan vuoksi. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tämä ei kuitenkaan välttämättä merkitse sitä, ettei kyse ole myöskään perusoikeuskirjassa kielletystä syrjinnästä, sillä perusoikeuskirjaan ei esimerkiksi sisälly direktiivin 2000/43 3 artiklan 2 kohtaa vastaavaa poikkeussääntöä. Direktiivin 2000/43 3 artiklan 2 kohdan osalta on kysyttävää muun muassa, jääkö etniseen taustaan perustuva välillinen syrjintä (liittymä kansalaisuuteen perustuvaan kriteeriin) mainitun säännöksen perusteella tosiasiallisesti kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka se muuten kuuluisi mainitun direktiivin soveltamisalaan, vai onko niin, että direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa ei voi esiintyä etniseen taustaan perustuvaa välillistä syrjintää, jolloin kyseistä säännöstä on pidettävä pelkästään selvennyksenä.
- 11 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on lisäksi mahdollista, että oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momentti ovat unionin oikeuden vastaisia perusoikeuskirjan rikkomisen vuoksi, vaikka direktiivi 2003/109 ja direktiivi 2000/43 eivät olisikaan niille esteenä, koska mainituilla direktiiveillä ei voida rajoittaa perusoikeuskirjassa vahvistettujen syrjintäkieltojen ulottuvuutta (ks. esim. julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus Test-Achats, C-236/09, 29 ja 30 kohta).

***Direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu perusetuuksien käsite***

- 12 Ylä-Itävallan Landtagin asuntorakentamis-, rakennusoikeus- ja luonnonsuojelukomitean mukaan asumistuki ei ole direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu sosiaaliturvan perusetuus. Sen mukaan oöBMSG kattaa kyseisessä direktiivissä perusetuuksille asetetut vaatimukset. Vuonna 2013 tehdyssä lainmuutoksessa säädettiin muun muassa, että kolmansien maiden kansalaisten on täytettävä viimeisten viiden vuoden ajalta tietyt vähimmäistuloa koskevat vaatimukset, joita ei kuitenkaan sovelleta Itävallan kansalaisiin ja heihin rinnastettaviin henkilöihin. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan kyseinen komitea on siten ilmaissut, että Ylä-Itävallan Landtag haluaa tukeutua direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa säädettyyn poikkeukseen. Kolmansien maiden kansalaisia (pitkään oleskelleet kolmansien

maiden kansalaiset mukaan lukien) ei kuitenkaan ole suljettu yleisesti asumistuen ulkopuolelle, vaan heille on asetettu lisäedellytyksiä.

- 13 Unionin tuomioistuin on tarkastellut perusetuuksien käsitettä tuomiossa Kamberaj, C-571/10, joka koski Etelä-Tirolin myöntämää asumistukea. Se totesi, että tämä käsite kattaa sosiaaliavun tai sosiaalisen suojelun piiriin kuuluvat etuudet, joiden avulla yksilö kykenee huolehtimaan ravinnon, asunnon ja terveyden kaltaisista perustarpeistaan (91 kohta). Tältä pohjalta unionin tuomioistuin laati perusoikeuskirjan 34 artikla huomioon ottaen perusteet, joiden nojalla kansallisen tuomioistuimen oli arvioitava asumistuen luokittelua perusetudeksi myöhemmässä vaiheessa. Unionin tuomioistuin totesi, että merkityksellisiä ovat päämäärä, jota kyseisellä tuella tavoitellaan, tuen määrä, sen myöntämisedellytykset ja kyseisen tuen paikka Italian sosiaalihuoltojärjestelmässä (92 kohta).
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että näiden periaatteiden soveltaminen Ylä-Itävallan asumistukeen ei ole yksiselitteistä. Asumistuen tavoitteena on estää se, että asumiskustannuksista aiheutuu kohtuuttomia rasitteita. Kun otetaan huomioon tuen määrä ja sen myöntämisedellytykset, kyse on asumiskustannuksia varten myönnettävästä tuesta, joka määräytyy muun muassa tulojen, kotitaloudessa asuvien henkilöiden määrän ja asunnon koon perusteella ja jonka enimmäismäärä on 300 euroa. Asumistukea ei ole tarkoitettu kattamaan kaikkia tuensaajan asumiskustannuksia, vaan se kattaa tyypillisesti osan asumiskustannuksista, jotta vältetään se, että pienituloiset henkilöt joutuvat käyttämään liian suuren osan tuloistaan asianmukaiseen asumiseen.
- 15 OöBMSG:n (sellaisena kuin sitä sovelletaan) mukaisella vähimmäisturvalla pyritään sitä vastoin yleisesti mahdollistamaan sosiaalisessa ahdingossa oleville henkilöille ihmisarvoinen elämä, asumistarpeet mukaan lukien. Siihen sovelletaan selvästi tiukempia edellytyksiä kuin asumistukeen, ja se voidaan myöntää henkilöille, joilla ei ole lainkaan tuloja tai erittäin pienet tulot. Se edellyttää tältä osin selvästi suurempaa sosiaaliavun tarvetta. Siksi henkilöt, joilla on pienet mutta lähtökohtaisesti kuitenkin – vähimmäisturvan myöntämistä koskevien edellytysten tarkoittamassa mielessä – toimeentuloon riittävät tulot, voivat saada asumistukea, mutta he eivät saa vähimmäisturvaksi tarkoitettuja etuuksia. Joissain tapauksissa on mahdollista saada sekä asumistukea että vähimmäisturvaa (tilanteen mukaan osittain vähennettyinä). Näiden kahden sosiaalietuuden kohderyhmät eivät kuitenkaan ole samoja.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo erityisesti sääntelyn systematiikka huomioon ottaen sitä, onko (ja jos on, minkä muiden seikkojen perusteella) ainoastaan oöBMSG:ssä säädettyjä etuuksia pidettävä direktiivin 2003/109 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuina perusetuuksina vai luetaanko niihin myös oöWFG:ssä säädetty asumistuki, koska myös sillä pyritään vähentämään asuinkustannuksista johtuvia kohtuuttomia rasitteita, vaikka, toisin kuin vähimmäisturva, se ei edellytä, että asianomainen on sosiaalisessa ahdingossa.

***Direktiivissä 2000/43 tarkoitettu ”rotuun tai etniseen alkuperään” perustuva syrjintä***

- 17 OöADG:llä pannaan täytäntöön direktiivi 2000/43, mutta kyseisessä laissa käytetään ilmaisun ”rotu tai etninen alkuperä” sijasta ilmaisua ”etninen tausta” (ethnische Zugehörigkeit). Tällä käsitteellä pitäisi kuitenkin lähtökohtaisesti olla sama merkitys kuin unionin oikeuden käsitteillä ”rotu tai etninen alkuperä”.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan kolmannen maan kansalaisuutta koskevaan kriteeriin perustuva erilainen kohtelu ei lähtökohtaisesti kuulu direktiivin 2000/43 3 artiklan 2 kohdan nojalla sellaisenaan kyseisen direktiivin soveltamisalaan (tuomio Kamberaj, C-571/10, erityisesti 48–50 kohta, ja tuomio Jyske Finans, C-668/15).
- 19 Herää kuitenkin kysymys, voiko liittymä kansalaisuuteen kuitenkin tietyn edellytyksin merkitä etniseen alkuperään perustuvaa välillistä syrjintää. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan on nimittäin mahdollista, että liittymällä kansalaisuutta koskevaan muodolliseen kriteeriin voitaisiin epäsuoraan pyrkiä päämääriin, joita voidaan pitää etniseen alkuperään perustuvana välillisenä syrjintänä.
- 20 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkasteltavana on lainsäädäntö, jossa ei tehdä eroa ainoastaan kolmannen maan kansalaisuutta koskevan kriteerin perusteella vaan jossa myös säädetään siihen liittyen tietyntasoisesta saksan kielen taidosta, joka voidaan todistaa vain tietyllä, tarkemmin säännellyllä tavalla (oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momentti). Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällaisen tapauksen luokittelu ei ole yksiselitteistä, erityisesti kun otetaan huomioon direktiivin 2000/43 soveltamisala ja sen 3 artiklan 2 kohtaan sisältyvä poikkeussäännös.
- 21 Jos oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momenttia on tarkasteltava välillisen tai ”peitellyn” syrjinnän kannalta, on tutkittava, ovatko nämä säännökset puolueettomasti perusteltavissa direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla. OöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momentin tavoitteena oli rajoittaa kolmansien maiden kansalaisten oikeutta saada asumistukea, ja erityisesti saksan kielen taitoa koskevan vaatimuksen osalta on korostettu, että se on tärkeä yhteiskuntaan integroitumisen kannalta.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi pohtia, voidaanko nyt tarkasteltavaa vaatimusta, joka koskee saksan kielen taidon todistamista asumistuen saamisen edellytyksenä, pitää puolueettomasti perusteltuna – erityisesti sen konkreettisesti muodossa. Yhtäältä voitaisiin pitää kyseenalaisena sitä, miksi kielitaitovaatimus on välttämätön niiden oöWFG:ssä säädettyjen edellytysten lisäksi, joiden perusteella kolmansien maiden kansalaiset voivat saada asumistukea joka tapauksessa vain, jos he ovat asuneet Itävallassa yli viisi vuotta ja työskennelleet siellä lähtökohtaisesti jo pidemmän aikaa. Toisaalta saksan kielen todistusta koskevaa lisävaatimusta voidaan pitää arveluttavana

nimenomaan direktiivissä 2003/109 tarkoitettujen pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten tapauksessa, koska heidän on joka tapauksessa pitänyt täyttää maahan sijoittautumisesta ja oleskelusta annetussa Itävallan laissa säädetyt kotouttamisedellytykset tämän aseman saamiseksi (ks. unionin oikeuden kannalta direktiivin 2003/109 5 artiklan 2 kohta). Lisäksi voidaan kyseenalaistaa myös se, miksi vaadittu, suhteellisen alkeellinen saksan kielen taito voidaan osoittaa vain laissa säädetyillä erityisillä muodollisilla todisteilla.

### ***Perusoikeuskirjan määräykset***

- 23 Mikäli unionin tuomioistuin katsoo, että direktiiviä 2000/43 ei voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevaan tilanteeseen erityisesti sen 3 artiklan 2 kohdan perusteella, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momenttiin sisältyvää säännöstä arvioitava perusoikeuskirjan kannalta. Perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan mukaan perusoikeuskirjan määräyksiä on noudatettava unionin oikeutta sovellettaessa. Kun otetaan huomioon perusoikeuskirjan soveltamisalaa koskeva oikeuskäytäntö, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä vaikuttaa todennäköiseltä, että oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 kohdan kaltainen sääntely voidaan panna täytäntöön vain perusoikeuskirjan määräyksiä noudattaen. Asiaan voitaisiin soveltaa perusoikeuskirjaa muun muassa siksi, että unionin oikeudessa on vahvistettu, milloin pitkään oleskelleille kolmansien maiden kansalaisille myönnetään sosiaalietuuksia, ja pääasiassa merkityksellisillä kansallisilla säännöksillä voidaan katsoa pantavan täytäntöön nämä periaatteet (ks. myös direktiivin 2003/109 johdanto-osan viides perustelukappale).
- 24 Perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletään muun muassa kaikenlainen etniseen alkuperään perustuva syrjintä. Perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien keskeistä sisältöä kunnioittaen, ja rajoituksia voidaan säätää suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia (perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohta).
- 25 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien, oöWFG:n 6 §:n 9 ja 11 momentin puolueetonta perusteltavuutta koskevien näkemysten osalta viitataan direktiiviä 2000/43 koskeviin toteamuksiin. Ne voidaan ulottaa koskemaan soveltuvin osin perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua oikeasuhteisuuden valvontaa.